

**Przedmiotowe zasady oceniania z geografii dla szkoły branżowej I stopnia
do
podręcznika „Geografia”
wydawnictwa Operon**

Główne zasady PZO z geografii to:

- uczeń samodzielnie odpowiada za to, jaką partię wiedzy (i ocenę) otrzyma na koniec semestru i roku;
- rola nauczyciela polega na stworzeniu dobrych warunków dydaktycznych dla kształcenia i samokształcenia ucznia.

Postanowienia ogólne

Przedmiotowe Zasady Oceniania zostały opracowane na podstawie dokumentów, takich jak podstawa programowa, program nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania i jest zgodny z ich założeniami.

Cele Przedmiotowego Systemu Oceniania

- 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
- 2) udzielanie uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
- 3) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
- 4) dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia;
- 5) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Proponuje się sprawdzanie stopnia spełnienia wymagań, uwzględniające m.in.:

- w wypowiedzi ustnej: precyzję wypowiedzi, poprawność językową, poprawność merytoryczną, wyczerpanie zagadnienia, puentę wypowiedzi;
- w sprawdzianach pisemnych: poprawność rozwiązania zadania, logiczność wypowiedzi, poprawność zastosowanej metody do rozwiązania zadania, zgodność odpowiedzi z pytaniem;
- ocenianie pracy ucznia na zajęciach terenowych na podstawie m.in. sporządzonych notatek, wykonanych schematów, modeli, opracowań statystycznych, określenia relacji między elementami środowiska czy też zebranych informacji;
- w monografiach, portfolio czy innych wypowiedziach pisemnych – zgodność z tematem, logiczny układ pracy, poprawność językową i merytoryczną, przygotowanie bibliografii, estetykę pracy;
- podczas pracy w grupie – m.in. podział pracy zgodny z potrzebami uczniów, sposoby podejmowania decyzji, współdziałanie w grupie, postawę podczas pracy, formę prezentacji wyników pracy.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

a) Wymagania konieczne na ocenę dopuszczającą

Uczeń posiada wiadomości i umiejętności umożliwiające rozumienie podstawowych procesów zachodzących w środowisku, potrafi wykonywać proste zadania z życia codziennego.

b) Wymagania podstawowe na ocenę dostateczną

Są to wymagania wyznaczone przez główne cele programu nauczania.

Uczeń posiada podstawowe wiadomości i umiejętności, rozumie najważniejsze, stosunkowo łatwe do opanowania zagadnienia. Zdobyte wiadomości i umiejętności ucznia są niezbędne do kontynuowania nauki, są też użyteczne w życiu.

c) Wymagania rozszerzające na ocenę dobrą

Wymagania są pogłębieniem i poszerzeniem wymagań podstawowych.

Uczeń potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności. Potrafi dostrzec zależności przyczynowo-skutkowe. Uczeń posiada wiadomości i umiejętności umiarkowanie trudne do opanowania, przydatne, ale nie niezbędne w dalszej nauce, użyteczne w życiu.

d) Wymagania dopełniające na ocenę bardzo dobrą

Uczeń w stopniu wyczerpującym opanował materiał podstawy programowej. Samodzielnie interpretuje problemy i procesy zachodzące w przyrodzie. Wykorzystuje różne źródła informacji oraz wiedzę z różnych dziedzin nauki. Wiadomości i umiejętności ucznia obejmują zagadnienia trudne do opanowania, twórcze poznawczo.

e) Wymagania na ocenę celującą

Uczeń potrafi wykorzystać wiedzę zaczerpniętą z różnych źródeł informacji. Samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania. Biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych.

Metody sprawdzania osiągnięć ucznia:

- wypowiedzi ustne,
- kartkówki, sprawdziany,
- prace domowe,
- prace klasowe,
- projekty, prezentacje,
- inne.

Zarówno odpowiedzi ustne jak i pisemne powinny być oparte o umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji:

- podręcznika,
- zeszytu ćwiczeń,
- map różnej treści,
- słownika geograficznego,
- czasopism,
- internetu,
- innych źródeł.

Podsumowania osiągnięć edukacyjnych

Zasady ogólne

1. podstawą oceny jest zakres realizacji wymagań edukacyjnych określonych i podanych przez nauczyciela na początku roku, za realizację tych wymagań uczeń otrzymuje ocenę,
2. uczeń oceniany jest za swoje osiągnięcia w nauce (wiedza i umiejętności) oraz postawy (aktywność i kreatywność), zainteresowanie, podejmowanie działań, aktywność, zaangażowanie i systematyczność,
3. ocenie podlegają wszystkie wymienione wyżej aktywności ucznia,
4. zaplanowane przez nauczyciela formy sprawdzające są obowiązkowe,
5. każdy dział programowy kończy się pracą pisemną lub testem zapowiedzianym 7 dni przed terminem sprawdzianu, po omówieniu sprawdziany wracają do nauczyciela i są przez niego przechowywane do końca roku szkolnego.
6. przed każdą pracą pisemną uczniowie są informowani o kryteriach oceniania, prace pisemne oceniane są według skali:
 - niedostateczny 0 - 30 % odpowiedzi poprawnych
 - dopuszczający 31 - 50 %
 - dostateczny 51 - 75 %
 - dobry 76 – 90 %
 - bardzo dobry 91 – 100%
 - celujący 100% odpowiedzi poprawnych, ale dodatkowo rozszerzonych o wiadomości ponadprogramowe,
7. uczeń ma prawo przystąpić do sprawdzianu powtórnie (pisemnie lub ustnie) tylko raz w ciągu dwóch tygodni od daty zapoznania się z oceną (w terminie ustalonym przez nauczyciela),
8. kartkówki i odpowiedzi ustne obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji nie muszą być zapowiadane,
9. wszystkie objawy niesubordynacji i nieuczciwości w czasie pisemnych prac i testów ucznia są równoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej bez możliwości poprawy (np. próby tzw. ściągania),
10. uczniowie nieobecni na sprawdzianach i kartkówkach zapowiedzianych mogą być odpytani w ciągu tygodnia od momentu powrotu do szkoły,
11. uczeń nieobecny na sprawdzianie tylko w dniu, kiedy odbył się sprawdzian przystępuje do jego zaliczenia na pierwszej lekcji geografii po sprawdzianie, uczeń, który nie napisze pracy pisemnej w ustalonym terminie otrzymuje ocenę niedostateczną.
12. nieusprawiedliwiona absencja na sprawdzianie (nieobecność w danym dniu tylko na lekcji geografii) jest równoznaczna z otrzymaniem z niego oceny niedostatecznej,
13. uczeń ma prawo do oceny za dodatkowo i nadprogramowo wykonaną pracę,
14. prowadzenie zeszytu przedmiotowego jest obowiązkowe.

Nieprzygotowanie do lekcji

15. uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć raz w semestrze; nie dotyczy to lekcji powtórzeniowych (wyjątkiem jest powrót do szkoły po długiej nieobecności); nieprzygotowanie należy zgłaszać przed lekcją,
16. nieprzygotowanie nie dotyczy sprawdzianów, kartkówek i testów zapowiedzianych, znajomości mapy oraz braku zeszytu,
17. nieobecność ucznia na lekcji nie zwalnia go z przygotowania się do lekcji i możliwości odpowiedzi lub pisania kartkówki.

Ustalenie oceny semestralnej i rocznej

18. przy ustalaniu oceny semestralnej i końcowej nauczyciel bierze pod uwagę stopnie ucznia z poszczególnych obszarów według skali zgodnie z WZO.
19. nie ma możliwości poprawienia ocen na tydzień przed klasyfikacją,
20. uczeń, który opuścił więcej niż 50% godzin lekcyjnych, może nie być klasyfikowany z przedmiotu.
21. uczeń, który uchyla się od oceniania i nie ma minimalnej liczby ocen nie może być klasyfikowany.
22. oceny śródroczne i roczne są ustalane przez nauczyciela, nie biorąc pod uwagę średniej ocen z dziennika elektronicznego,

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY DLA UCZNIÓW Z DYSFUNKCJAMI

Nauczyciel ma za zadanie zindywidualizować wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości. Wybór form indywidualizacji zależy od rozpoznanego potencjału każdego ucznia. Nauczyciel dobiera zadania, aby z jednej strony nie przerastały one możliwości ucznia (uniemożliwiały osiągnięcie sukcesu), a z drugiej nie powodowały obniżenia motywacji do radzenia sobie z wyzwaniami.

Należy pamiętać, że dostosowanie wymagań dotyczy warunków procesu dydaktycznego obejmującego odpowiednie formy, metody i środki dydaktyczne oraz zewnętrzną organizację lekcji. Nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych. Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych również realizuje podstawę programową.

Sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania w pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – uczniowie z poważnymi zaburzeniami w komunikowaniu się, ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, niedostosowani społecznie, zagrożeni niedostosowaniem społecznym, wybitnie zdolni.

1. Uczeń z poważnymi zaburzeniami w komunikowaniu się (w tym uczeń z afazją)

- ✓ w ocenie należy uwzględnić trudności w poprawnym formułowaniu zdań, zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej;
- ✓ sposób sprawdzania wiedzy należy dostosować do możliwości percepcyjnych ucznia;
- ✓ sposób sprawdzania i egzekwowania wiedzy należy dostosować do jego możliwości psychofizycznych, np. nie odpytywać ustnie ucznia z trudnościami w artykulacji;
- ✓ należy używać języka alternatywnego.

2. Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (dysgrafia, dysleksja, dysortografia, dyskalkulia). Należy:

- ✓ wprowadzać w nauczaniu metody i techniki aktywizujące, używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania;
- ✓ zmniejszyć liczbę zadań (poleceń) do wykonania, np. podczas sprawdzianu/ kartkówki;
- ✓ kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń
- ✓ unikać wrywania do odpowiedzi, odpytywania przy całej klasie;
- ✓ uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw geograficznych;
- ✓ uwzględniać złą orientację w czasie i przestrzeni (wskazywanie kierunków, obliczanie czasu, zamiana skali, obliczanie wysokości górowania Słońca, określanie położenia geograficznego, porządkowanie wydarzeń itp.);

- ✓ uwzględniać trudności z czytaniem i rysowaniem map;
- ✓ brać pod uwagę trudności z tworzeniem schematów i rysunków;
- ✓ pomagać podczas wypowiedzi ustnych przez naprowadzanie i powtarzanie poleceń;
- ✓ często oceniać prace domowe;
- ✓ podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie;
- ✓ nie oceniać błędów w tekście, lecz jego zawartość i poprawność merytoryczną;
- ✓ w przypadku dysgrafii umożliwić uczniowi wykonywanie prac na komputerze lub pismem drukowanym;
- ✓ nieczytelne fragmenty prac odczytywać w indywidualnym kontakcie z uczniem;
- ✓ uwzględnić w ocenie pracy ucznia poprawność toku rozumowania, a nie tylko prawidłowość wyniku końcowego;
- ✓ podzielić na mniejsze partie materiał programowy wymagający znajomości wielu wzorów, symboli, przekształceń. Tam, gdzie jest taka możliwość, pozwolić na korzystanie z gotowych wzorów, tablic itp.

3. Uczeń niedostosowany społecznie lub zagrożony niedostosowaniem (w tym z zaburzeniami zachowania). Należy:

- ✓ oceniać zaangażowanie i wkład pracy ucznia w lekcję;
- ✓ pozytywnie oceniać zachowania prospołeczne;
- ✓ angażować ucznia w pracę w grupach i pozytywnie oceniać jego współpracę z innymi uczniami i wywiązywanie się z powierzonych mu zadań;
- ✓ umożliwić pracę w małych grupach.

4. Uczeń wybitnie zdolny. Należy:

- ✓ stosować metody i formy pracy odpowiadające potrzebom i zainteresowaniom ucznia;
- ✓ stwarzać możliwości udziału w konkursach geograficznych i olimpiadach oraz kołach zainteresowań o tematyce geograficznej;
- ✓ proponować pracę metodą projektu;
- ✓ angażować w przygotowanie i przeprowadzanie debat czy szkolnych sesji naukowych;
- ✓ wyznaczać dodatkowe zadania do wykonania, zgodne z uzdolnieniami ucznia;
- ✓ proponować dodatkową literaturę (np. czasopisma specjalistyczne).

Sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania w pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – uczniowie niepełnosprawni (m.in. z wadami słuchu i wzroku, z zespołem Aspergera i autyzmem, z niepełnosprawnością ruchową), uczniowie z chorobami przewlekłymi, z ADHD.

1. Uczeń niedowidzący. Należy:

- ✓ w przypadku prac pisemnych (sprawdzianów, prac kontrolnych) przygotować zestaw zadań, poleceń, pytań napisanych odpowiednio większymi literami, z większym kontrastem;
- ✓ przygotowywać materiał analityczny (tabele, wykresy, mapy) w odpowiednio dużym formacie;
- ✓ zmniejszyć liczbę zadań;
- ✓ nie oceniać poziomu graficznego pracy;
- ✓ oceniać głównie wypowiedzi ustne;
- ✓ zezwolić na korzystanie z szerokiej gamy pomocy (optycznych, graficznych, dotykowych);
- ✓ umożliwić siedzenie w pierwszej ławce.

2. Uczeń niedosłyszący. Należy:

- ✓ mówić spokojnie, niezbyt głośno i szybko, z odpowiednim natężeniem głosu, zwracać się wprost do ucznia, opowiadać o wykonywanych czynnościach i doświadczeniach;
- ✓ posadzić ucznia w pierwszej ławce;
- ✓ dostosować sposób sprawdzania wiedzy do możliwości percepcyjnych ucznia;
- ✓ patrzeć na twarz ucznia podczas zadawania pytania;
- ✓ powtarzać polecenia;
- ✓ zapisywać na tablicy lub kartce ważniejsze i trudniejsze informacje;
- ✓ oceniać głównie prace pisemne;
- ✓ ignorować błędy wynikające z niedosłuchu przy ocenie prac pisemnych.

✓

3. Uczeń zespołem Aspergera i autyzmem. Należy:

- ✓ nie zmieniać miejsca ucznia w klasie, ograniczyć do minimum zmiany w otoczeniu, przygotować ucznia na ewentualne zmiany i stosować wizualizacje pojęć abstrakcyjnych;
- ✓ ograniczać bodźce dźwiękowe, zapachowe, wzrokowe;
- ✓ zachęcać ucznia do pracy w grupie, lecz nie przymuszać do nich;
- ✓ stawiać jasne, jednoznaczne i konkretne pytania, upewnić się, czy uczeń słucha i wie, co ma robić;
- ✓ stosować techniki aktywizujące (np. mapy pamięci, burzę mózgów);
- ✓ oceniać w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia – pochwały, nagradzanie;
- ✓ w ocenianiu oddzielać te obszary, w których trudności wynikają z zaburzeń;
- ✓ dostosować zadawane prace do możliwości ucznia;
- ✓ ograniczyć liczbę zadań.

4. Uczeń z niepełnosprawnością ruchową. Należy:

- ✓ zorganizować przestrzeń w sali, by ułatwić uczniowi poruszanie się na wózku;
- ✓ podczas zajęć terenowych przygotować odpowiednie trasy i opiekę nauczyciela wspierającego;
- ✓ w razie potrzeby zmniejszyć liczbę zadań.

5. Uczeń z cukrzycą. Należy:

- ✓ zapewnić warunki do mierzenia poziomu cukru i przyjęcia insuliny;
- ✓ zapewnić możliwość spożycia posiłku o każdej porze, zgodnie z potrzebami i zaleceniami lekarskimi;
- ✓ dostosować formy sprawdzania wiedzy do jego aktualnego stanu zdrowia.

6. Uczeń z epilepsją. Należy:

- ✓ zapewnić bezpieczeństwo w sali w razie ataku choroby;
- ✓ zapewnić możliwość odpoczynku po przebyciu ataku choroby lub w celu jego zapobieżenia;
- ✓ dostosować formy sprawdzania wiedzy do jego aktualnego stanu zdrowia.

7. Uczeń z ADHD, zaburzeniami emocji i zachowania, nadpobudliwością ruchową oraz zaburzeniami koncentracji uwagi. Należy:

- ✓ oceniać wartość merytoryczną prac, a nie zachowanie ucznia;
- ✓ stosować przerwy w trakcie sprawdzianu, aby uczeń miał szansę odreagować napięcie z nim związane;
- ✓ zmniejszyć liczbę zadań;
- ✓ z uwagi na labilność nastroju lub rozproszenie uwagi dostosować warunki sprawdzania wiedzy: sala wyciszona, uboga w różnego rodzaju bodźce rozpraszające uwagę;
- ✓ stosować jasno i prosto sformułowane polecenia, unikać poleceń wielokrotnie złożonych.

Oceny są jawne dla ucznia oraz jego rodziców (prawnych opiekunów). Sprawdzone i ocenione prace pisemne uczeń otrzymuje do wglądu na zajęciach lekcyjnych, podczas zapoznania się z oceną. Rodzice (prawni opiekunowie) otrzymują prace do wglądu na zebraniach z rodzicami lub na konsultacjach u nauczyciela.

RÓŻNE.

- Przedmiotowy system oceniania z geografii jest integralną częścią Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Parczewie. Wszystkie sprawy nie ujęte w przedmiotowym systemie oceniania rozstrzygane będą zgodnie z wewnątrzszkolnym systemem oceniania

- Uczeń, który chce otrzymać wyższą niż przewidywana roczną ocenę klasyfikacyjną powinien spełniać warunki określone w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Parczewie

- wystawienia oceny śródrocznej i końcoworocznej nauczyciel dokonuje na podstawie ocen częściowych, przy czym największą wagę mają oceny ze sprawdzianów, a w dalszej kolejności oceny z pozostałych form aktywności

- ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiadał wiedzę i umiejętności zgodnie z obowiązującą podstawą programową, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, proponuje nietypowe rozwiązania problemów teoretycznych i praktycznych, osiąga sukcesy w olimpiadach geograficznych na szczeblu okręgowym lub krajowym.

- za udział i osiągnięcia w konkursach przedmiotowych, nauczyciel może podnieść ocenę semestralną lub roczną co najmniej o jeden stopień.

- podczas lekcji uczeń zobowiązany jest do przestrzegania porządku, zasad kultury osobistej oraz kultury słowa.

- każdy uczeń powinien posiadać podręcznik. Dopuszczalne jest, aby uczniowie siedzący w jednej ławce korzystali na lekcji z jednego podręcznika.

- uczeń jest zobowiązany posiadać na każdej lekcji zeszyt przedmiotowy (zeszyt ćwiczeń) prowadzony wg zaleceń nauczyciela i odrabiać w nim pracę domową.

- zabrania się uczniom w czasie lekcji korzystania z telefonów komórkowych i innych nośników

- uczeń zainteresowany geografią ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela w postaci wskazania dodatkowych źródeł informacji geograficznych.

